

Langabezia eta prekaritatea

**Errekuperazioa eta hazkundearen
iruzurra**

2015/02/23

ELA
EUSKAL SINDIKATUA

AZALA

- 1.- Enpleguaren egoera
- 2.- Langabezia, behin-behinekotasuna, eta Europako testuingurua
- 3.- Langabezia eta prestazioen estaldura
- 4.- Kontratazioa
- 5.- Gizarte segurantzarako afiliazioa
- 6.- Errekuperazioa eta hazkundearen iruzurra

KONTRAZALA

Egoeraren Azterketa honetan enpleguan zentratu gara, 2014an izan duen egoera eta eboluzioa aztertuz. Azkenaldian enpleguaren errekuperazioaz hitz egiten duten diskurtsoak entzuten dira. Baina ez da hori kalean eta enpresetan dagoen irudipena. Datuek ez dute establishment politiko eta ekonomikoak, nahita, ateratzen duen ondorio hori baieztatzen.

TXOSTENA

1.- Enpleguaren egoera

2014ko laugarren hiruhilekoaren BAiren datuek erakusten dute **biztanleria aktiboa**, hau da, lana dutenak edo aktiboki bilatzen ari direnak, 1.359.300 izan direla HEH (1.048.600 EAEn eta 310.700 Nafarroan).

Biztanleria aktiboaren bilakaerak erakusten du azken urtean mantendu egin dela (3.700 pertsonako hazkundera izan du), azken hiruhilekoan 30.400 pertsona gehiago izan diren arren. 2010eko azken hiruhilekotik, aldiz, 39.300 pertsona gutxiago dira.

25 urtetik beherako biztanleria aktiboa 65.500 pertsonakoa izan da, eta bere eboluzioa are larriagoa da. Azken urtean 69.600 pertsonatik 65.500era jaitsi da (1.500 pertsona azken hiruhilekoan), eta 2010 bukaeratik ia heren bat jaitsi da (90.900etik 65.500era, %28a).

Biztanleria landuna, hau da, enplegua duena, 1.138.800 pertsonakoa izan da (874.500 EAEn eta 264.300 Nafarroan). HEHn biztanleria landunaren hazkundera azken urtean 7.500 pertsonakoa izan da (2.500 EAEn eta 5.000 Nafarroan). Baina 2010 urtetik 103.700 pertsona gutxiago dira, %8,3 gutxiago.

Azken urtean enplegua duten pertsonak 7.500 gehiago diren arren, jardunaldi osoa lan egiten duten pertsonak 23.200 gutxiago dira, beraz, **jardunaldi partziala** duten pertsonak 30.700 gehiago dira.

Horrela, enplegu partzialak enplegu guztiaren %16,6a izatetik enpleguen %18,9a izatera pasa dira 2014an (2010ean baino 3,9 puntu gehiago).

Sexuaren arabera biztanleria aktiboak izan duen bilakaera aztertzen badugu, azken urtean enplegua duten emakumeak 10.100 gehiago direla ikusi dezakegu (538.000 izan arte), bitartean gizonezkoen artean 2.500 okupatu gutxiago daude (600.400 guztira). Eboluzioa hau jardunaldi partzialen igoerak azaltzen du, batez ere emakumeei eragiten dielako, (azken urtean 25.300 emakume gehiago ari dira jardunaldi partzialean), nahiz eta gizonezkoen artean ere enplegu mota hau hazi egin den (5.700 gehiago).

dituztenak 87.500 dira (%41,5a).

Beraz, 2014 enpleguaren inguruko ondorio nagusiak hauek dira:

- Enplegua duten pertsonen kopurua (landunak) hazi egin da.
- Baina hazkunde hau batez ere enplegu partzialak eta behin-behinekotasunagatik eman da.
- Enplegu prekario honen hazkundera prekarietate gehien sufritzen dutenen artean ematen da, emakumeak eta zerbitzu sektorea.

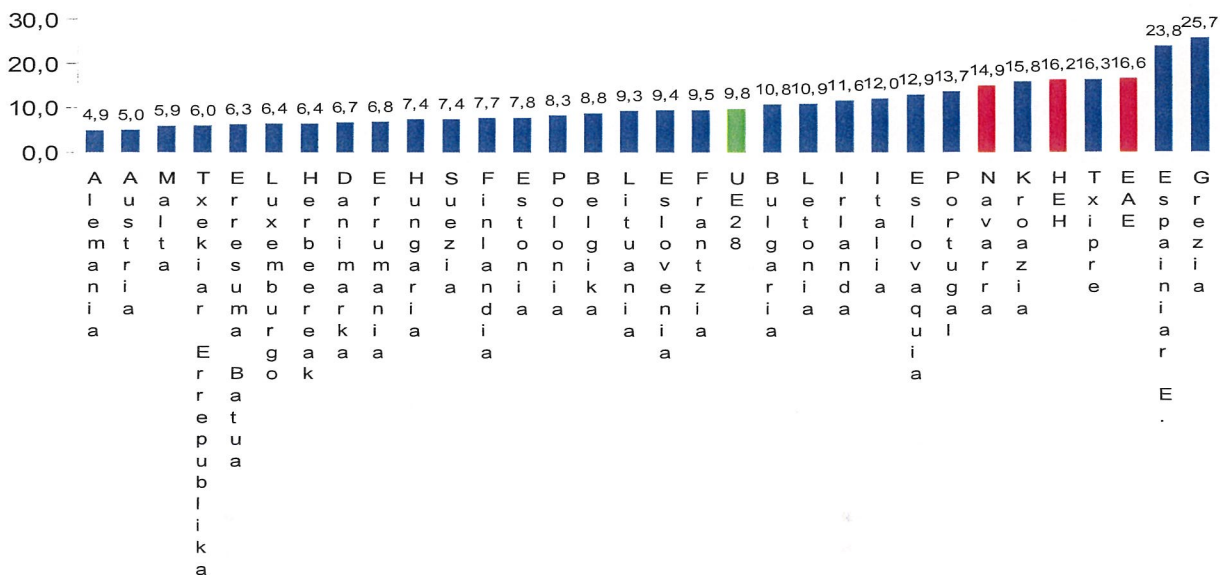
2.- Langabezia, behin-behinekotasuna, eta Europako datuak

Enpleguaren erreperazioari buruz ari diren mezuen aurrean, nazioarteko egoerarekin eginiko alderaketak daukagu egoera erakusten du.

Langabezia tasa HEHn %16,2koa da BAIren 2014ko azken hiruhileko datuen arabera. Europa mailan (2014ko hirugarren hiruhilekoan) laugarren tasarik altuena izan da, Txiprek (%16,3), Espainiar Estatuak (%23,8), eta Greziak (%25,7) bakarrik gainditzen dute. Horrela, HEHak UE-28ko batez besteko langabezi tasa (%9,8koa da) 6,4 puntutan gainditzen du.

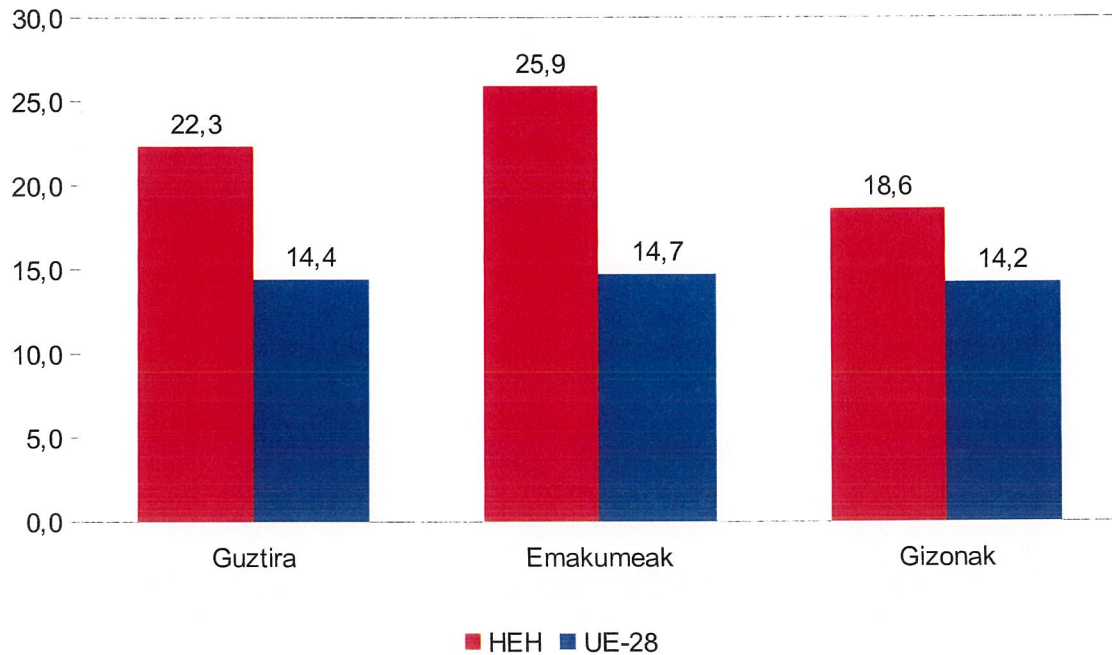
EAEko langabezi tasa %16,6koa izan da, 28-EBko batez bestekoa baino 6,8 puntu altuagoa, eta Nafarroako langabezi tasa %14,9koa izan da. Hala ere, esan behar da BAIk ematen duen Nafarroako datua (lanik ez dutenak eta Enplegu Zerbitzu Publikoan izena emanda daudenak, eta lanik ez dutenak eta Enplegu Zerbitzuan izena eman gabe dutenak hartu beharko litzuzke), Enplegu Zerbitzuan izena emanda dagoen populazio langabetua baino baxuagoa dela. Ezberdintasuna hain da esanguratsua (BAIk 46.400 ematen du 2014ko azken hiruhilekoan eta Enplegu Zerbitzuan urtarrean 49.428 daude izena emanda), langabezian izena emandako datuarekin kalkulatu bagenu langabezia tasa %15,9koa izango litzatekeela. Horrela, HEHko tasa ere hamarreko bat altuagoa izango litzateke (%16,3a), eta Europako hirugarren altuena izatera pasako litzateke.

LANGABEZIA TASA 28-EB, 2014 III.HIRUHILEKOA

Iturria: Eurostat, BAI

BEHIN-BEHINEKOTASUN TASA 28-EB, 2014 III.HIRUHILEKOA

Iturria: Eurostat, BAI

Horrela, langabeziari eta enpleguaren prekarietateari dagokionez (behin-behinekotasunaren ikuspuntutik), HEHn 28-EBaren buru gara.

Honekin, ondoriozta dezakegu egoera larria dela:

- Langabezia tasa 28-EBeko batez bestekoa baino (%16,2) 6,4 puntu altuagoa da.

Behin-behinekotasuna ere askoz altuagoa da HEH Europan baino, batez ere emakumeen artean.

3.- Langabezia eta langabeziaren estaldura

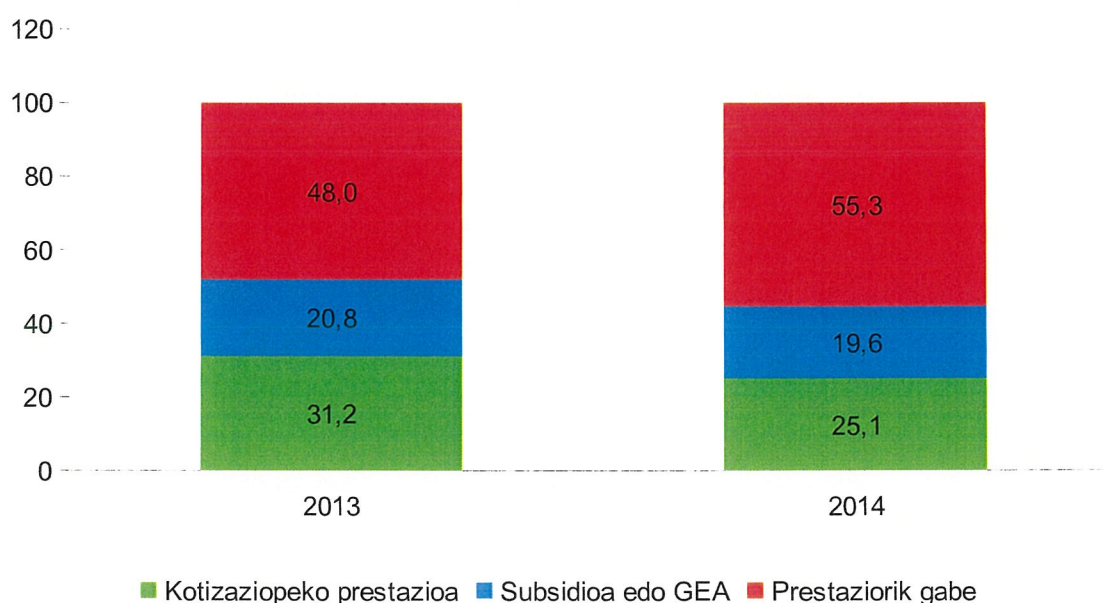
Enplegu Zerbitzu Publikoek HEHan 221.593 pertsona zerrendatu dituzte langabezian 2015eko urtarrilean, abenduan baino 8.036 gehiago eta duela urte bete baino 5.741 gutxiago. Lurraldeka, EAEn 172.165 langabetu izan dira, eta Nafarroan 49.428.

Sexuaren arabera aztertzen badugu, langabetuen %52,5a emakumeak izan dira (116.307), eta gainontzeko %47,5a gizonezkoak (105.286). Azken urteko bilakaerak emakume eta gizonen arteko aldea handitzen ari dela erakusten du, 2014ko urtarrilean emakumeak langabetu guztien %51,5 zirelako (puntu 1 gutxiago), eta gizonezkoak %48,5 (puntu 1 gehiago).

Langabezia jaitsi izanaren arrazoietako bat jende askok atzerrira alde egin behar izan duela da. Azken urtean zehar, 2014an, **migrazio saldoak** 3.175 pertsonak alde egin dutela erakusten du, hau da, 3.175 pertsona gehiagok alde egin dute HEHtik, etorritakoak baino. Gainera 2010etik ikusten badugu, 48.038 izan dira kanpora joandako pertsonak. Hauetako asko gazteak eta enplegurik gabe daudenak, eta alde egiterakoan langabezia zerrendetatik ateratzen direnak.

Langabeziaren inguruan ematen den egoera larrienetakoa **iraupen luzeko langabezia** da. HEHan 139.000 pertsona daude langabezian urte bat baino gehiago daramatzatenak (duela urte bat baino 9.800 gehiago, eta aurreko hiruhilabetean baino 10.100 gehiago). Honek suposatzen du langabeziaren %63a, iraupen luzeko langabezia dela.

LANGABEZIA-ESTALDURA, HEH, 2013-2014

Iturria: Enplegu Zerbitzu Publikoa

Langabeziaren estalduran eman den jaitsiera prestazioen gastuaren murrizketan antzematen da.

2014ko abenduan prestazio, subsidio eta Gizarteratze Errentaren gastua 99,8 milioietakoa izan zen HEHan, duela urte bat baino 27,1 milioi gutxiago, hau da, %21,4eko murrizketa eman da.

Langabeziaren estalduraren gastuaren bilakaera oso kezagarria da. Azken bi urteetako gastuari erreparatzen badiogu 2013tik 2014ra 306,9 milioi euro gutxiago gastatu dira, hau da, %19,1eko murrizketa eman da.

Murrizketa hau 220,7 milioietakoa izan da EAEn, eta 86,2 milioietakoa Nafarroan (%17,6ko murrizketa eta %20,7koa hurrenez hurren).

Atzerago jotzen badugu, 2010ean 2014an baino gehiago gastatu zela ikusiko dugu, 262,9 milioi euro gehiago hain zuzen (%16,2 gehiago).

LANGABEZIA-ESTALDURA GASTUA, HEH, 2010-2014

	2014	2013	2010	2013-2014	2010-2014
Nafarroa	329,6	415,8	403,3	-86,2	-73,7
EAE	1.033,5	1.254,3	1.222,7	-220,7	-189,2
HEH	1.363,1	1.670,0	1.625,9	-306,9	-262,9

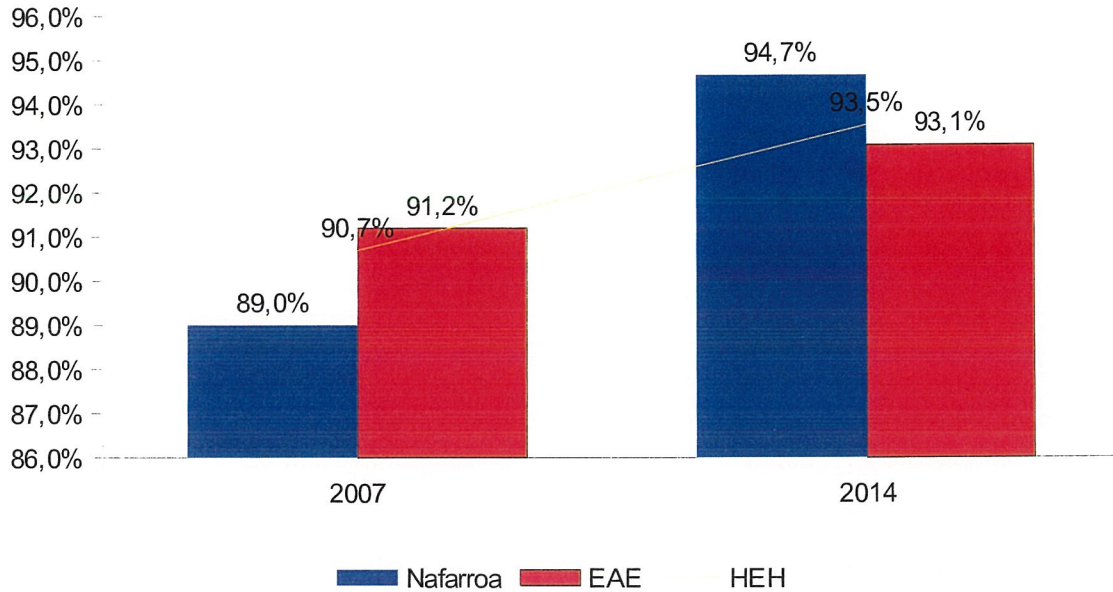
Iturria: Enplegu Zerbitzu Publikoa

Gainera, langabezia prestazioen gastuan eman den murrizketa ez dator bat langabeziaren bilakaerarekin. Izan ere, gastua murriztu den bitartean, langabezian izena emandakoen kopuruak gora egin du.

Honen erakusle da 2010eko abenduan HEHan 188.268 pertsona zeudela langabezian izena

Nafarroan).

BEHIN-BEHINEKO KONTRATUEN BILAKAERA. 2007 - 2014, HEH

Iturria: Enplegu Zerbitzu Publikoa

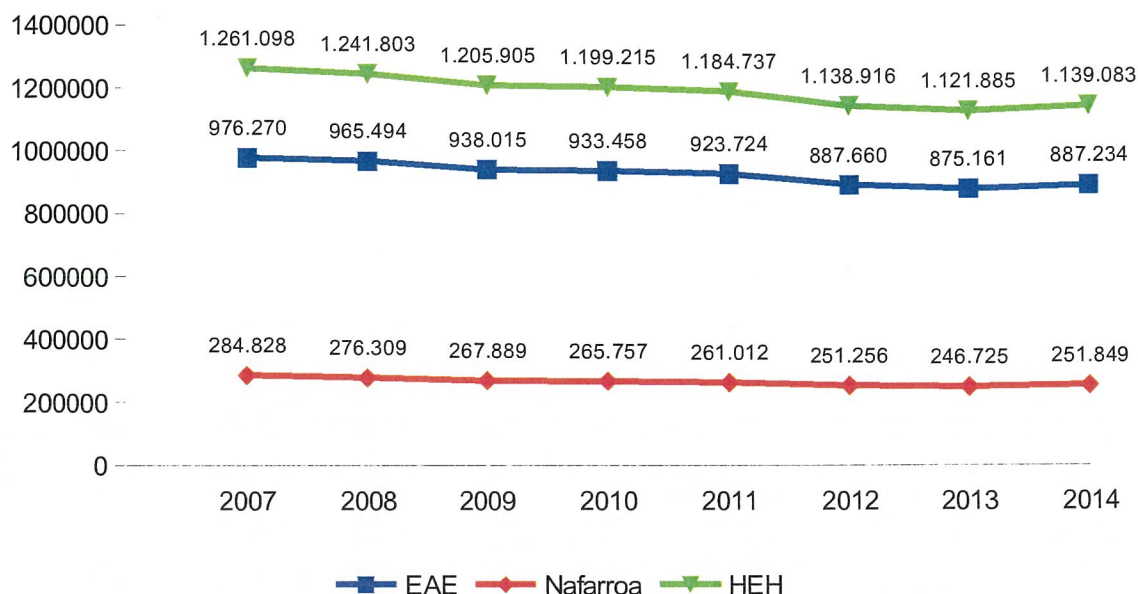
- Lanaldi murriztuen kontratazioa

Kontratazioan behin-behinekotasuna igotzeari, lanaldi murriztuak dituzten kontratuen hazkundera gehitu behar zaio.

HEHan 2014an zehar sinatu diren kontratu guztien %36,9, lanaldi murriztuakoak izan dira. Honek 2010etik 3,8 puntu gora egin duela suposatzen du, orduan sinatutako lanaldi murriztuko kontratuak guztien %33,1 ziren eta.

Lurraldeka, EAEn sinatutako kontratu guztien %40,1ek lanaldi murriztua dauka, 2010ean baino 5,6 puntu gehiago (%34,5). Nafarroan 2014ko kontratu guztien %28,4ak izan du lanaldi murriztua, 2010ean baino 0,3 puntu gehiago (%28,1).

GIZARTE SEGURANTZARAKO AFILIAZIOA, GUZTIRA, HEH 2007-2014 (abenduetan)

Iturria: Gizarte Segurantzza

Kontutan hartu behar da lanaldi murriztuko bi kontratu dituen pertsona batek, Gizarte Segurantzako kotizatzaile bezala bi aldiz kontaktzen dela. Honela, lanaldi murriztuko kontratazioaren hazkundeak enpleguaren sortzearekin nahastera eraman dezake.

Araubide orokorraren bilakaerari dagokionez, 12.888 lagunetan igo da 2013ko abendutik hona HEHn. Lurralde lurralde, EAEn 10.683 lagun gehiago daude araubide orokorrean afiliaturik, eta Nafarroan, 2.204 gehiago.

GIZARTE SEGURANTZAKO AFILIAZIOAREN BILAKAERA 2013tik 2014ra, HEH

	Erregimen Orokorra	Guztira
EAE	10.683	12.073
Nafarroa	2.204	5.124
HEH	12.888	17.197

Iturria: Gizarte Segurantzza

Gizarte Segurantzaren afiliazioaren hazkunderen inguruan, ondorengo kontutan izan behar da:

- Lan partziala handitzearekin bat, denbora partzialeko bi kontratu edo gehiago dituen pertsona berbera bi afiliazio edo gehiago dira Gizarte Segurantzaren. Beraz, Gizarte Segurantzarako afiliazioak ugaritzeak ez du esan nahi jende gehiago lanean ari denik. Gainera, kontuan hartu behar da afiliazio horietako asko gertatu direla enpresek bere jardueraren zati handi bat gero eta gehiago kanpora ateratzen ari direlako eta azpikontratatu ari direlako, eta horrek, jakina, prekaritatea areagotzen du. Gizarte Segurantzarako afiliazio berrien % 38 besterik ez da araubide orokorrean izan. Horrek esan nahi du jendea autonomoen araubidera eta gainerako araubide berezietara jotzen ari dela enplegu bila.